

Tandskinner

- uden tilskud og opfølgning

Kært barn har mange navne tandskinne, bideskinne eller snorkebjøle eller MAD (Mandibular Advancement Device). Fælles for dem alle er, at de er aftagelige, aktive bøjler, der holder underkæben i en fremskudt position for at undgå, at tungen falder tilbage og lukker svælget. Skinnerne er derfor også interessante for søvnapnøpatienter. Enhver kan i dag selv erhverve sig mere eller mindre præfabrikerede udgaver af tandskinner og nogle betaler i dyre domme. Eksperterne er enige om, at de ikke må udleveres uden undersøgelse og kontrol.

Det er i dag nemt at anskaffe sig en tandskinne at sove med om natten, og flere søvnapnøpatienter opsøger og eksperimenterer med muligheden som et alternativ til CPAP-masken. Det kan dog koste den enkelte dyrt – især helbredsmæssigt, hvis tandskinnen hverken er tilpasset den enkelte eller der foretages opfølgninger og kontroller af behandlingen.

One size doesn't fit all

På Sjællands Universitetshospital i Køge arbejder Asbjørn Kørvel-Hanquist som læge på Øre-, Næse- Hals- og Kirurgisk Afdeling. Det har frustreret ham i årevis, at han ikke kan hjælpe patienterne bedre, når en tandskinne kan være en mulig behandlingsform for søvnapnøpatienter, der ikke tåler CPAP-masken. Sammen med svenske og norske forskere samt med vejledning fra forsker fra Odontologisk Institut, Københavns universitet vil han i et EU-støttet forsknings- og innovationsprojektet, kaldet InnoSleep, bl.a. undersøge, hvordan man i sygehusregi kan levere en bedre tilpasset behandling til den enkelte patient.

”Tandskinner er meget udbredte i Sverige, men er markant mindre anvendt i Danmark på trods af, at de er mindre indgribende for patienten og umiddelbart billigere for sundheds-væsenet end CPAP-behandling og kirurgi. Der findes videnskabelig evidens for behandlingseffekten ved anvendelse af tandskinner, men få erfaringer på hospitalerne i Danmark. Vi ved ikke, hvor mange der selv eksperimenterer med tandskinner eller får skader på tænderne og varige mén. Derfor er det vigtigt, at vi giver den enkelte patient den rette behandling, for derefter at følge op på denne”, fortæller Asbjørn Kørvel-Hanquist og tilføjer, at man allerede har kompetencerne og 3D-teknologien, som man benytter til at producere individuelle skinner.

Tandskinner er en behandlingsmulighed

Hvor CPAP-masken ikke er en mulighed, eller måske ikke er tilstrækkelig behandling for patienten, og hvor kirurgi som behandling ikke er relevant, er der videnskabelig evidens for at bruge tandskinnen som behandling for søvnapnø.

Eksempel på tandskinne:
SomnoDent fra SomnoMed

Forskerne understreger, at der er et etisk ansvar forbundet med tandskinnebehandlinger. Man skal informere nøje om mulige ændringer i tandsæt, når patienter får udleveret skinnen, og at det kræver opfølgning og løbende kontrol. I dag er patienterne overladt til sig selv, når et alternativ til den mest udbredte behandling for søvnapnø skal opsøges og finansieres.

Skinnerne kan med tiden ændre på kæbestilling og sammenbid og derfor understreger eksperterne vigtigheden af kontrol før og efter udlevering. Specialfremstillede tandskinner tilpasset den enkelte patient skal tilbydes efter henvisning til, eller i samarbejde med fx specialtandlæger, som kan foretage den nødvendige diagnostik og vurdering af behandlingens effekt i forhold til bivirkninger.

I InnoSleep-projektet arbejder Asbjørn sammen med professor i ortodonti Liselotte Sonnesen, der har behandlet søvnapnøpatienter igennem mange år på Odontologisk Søvnklinik på Københavns Universitet.

"Søvnapnøpatienter kan have svært ved at tolerere de gener, der er forbundet med at sove fastspændt til en maske. Snorkebøjler (Tandskinner) er et behandlingsalternativ, som patienter i dag desværre selv må betale for i modsætning til behandlingen med CPAP. Nogle patienter prøver derfor først at behandle sig selv med snorkebøjler og andre apparaturer, der kan købes på nettet og på apoteket, som man eksponeres for overalt som forbruger. Da en snorkebøjle er en aftagelig, aktiv bøjle, som kan ændre på kæbestilling og sammenbid, er det vigtigt forud for en evt. behandling, at der foretages en undersøgelse af tænder, kæber, muskler og kæbeled samt opfølgning af behandlingen. Det skyldes, at vi alle har individuelle tandsæt og kæbekonstruktioner, og at bøjlerne kan medføre ændringer i forholdet mellem overkæben og underkæben," fortæller Liselotte Sonnesen, professor på Københavns Universitet, hvor man har stor erfaring med tandskinnebehandling og undersøgelser forud for behandling.

Forskerne er enige om, at hvis tandskinnebehandling skal tilbydes i offentligt regi så skal patienterne undersøges forud for en evt. behandling, og at der følges op på behandlingen. Patienterne skal indkaldes til undersøgelse med bl.a. en ny søvnmåling efter tre måneder samt igen efter et års behandling. Disse undersøgelser vil skulle følges op med interviews med patienten, hvor effekten af behandlingen også bliver målt sammen med brugeroplevelsen og patienternes tilfredshed med behandlingen.

Om projektet

InnoSleep er støttet med EU-midler

”Vi samarbejder om at udvikle, afprøve og implementere nye teknologier til mere individualiseret diagnosticering og behandling af søvnapnø.

Med fokus på bedre udredning og rette behandlingsvalg vil vi fremme lige adgang til den rette behandling – så flere modtager behandling, de motiveres til at fastholde.

I samarbejde med patienten vil vi udvikle en række tekniske løsninger, som øger livskvaliteten for patienter og deres pårørende”

Dansk Søvnapiapnø Forening sidder med i styregruppen til projektet og følger derfor arbejdet tæt.

Det arbejde der udføres i projektet vil senere kunne benyttes når der skal arbejdes videre med nationale retningslinjer for behandling af søvnapnø, på baggrund af den nye anbefaling fra Danske Regioner, som du også kan læse om på de næste sider, her i bladet.